

RED Company Projecten B.V.
T.a.v. Dirk Jan Schaap
Antoine Platekade 1000
3072 ME Rotterdam

Rotterdam, 19 oktober 2023

Betreft: Actualisatie quickscan Wet natuurbescherming
Hofplein te Rotterdam
Project: 9963.004

Beste heer Schaap,

Hierbij ontvangt u een memo betreffende de resultaten van een actualisatie in de vorm van een aanvullende inspectie van de Pompenburgflat en kantoorpanden aan het Hofplein te Rotterdam. In dit document zal worden beoordeeld hoe de bevindingen van de uitgevoerde actualisatie in relatie staan tot de bevindingen in de reeds uitgevoerde quickscan (rapport 9963.001, versie D1, d.d. 1 juli 2019) en het nader onderzoek (rapport 9963.002, versie D1, d.d. 16 juli 2020). Voor ecologische onderzoeken geldt in beginsel een houdbaarheid van circa 3 jaar. Om deze reden is de locatie opnieuw bezocht en onderzocht.

Onderzoekslocatie

De onderzoekslocatie ($\pm 10.000 \text{ m}^2$) betreft de Pompenburgflat en kantoorpanden aan het Hofplein, in het centrum van Rotterdam. De coördinaten van het midden van de onderzoekslocatie zijn $X = 92.53$, $Y = 437.66$. In figuur 1 is een luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving weergegeven. De opdrachtgever is voornemens de huidige bebouwing te slopen en op de locatie nieuwbouw te realiseren.

Figuur 1 Luchtfoto van de onderzoekslocatie en de directe omgeving.

Onderzoeksinspanning

Om te kunnen beoordelen of de conclusies uit het quickscan rapport uit 2019 en het nader onderzoek rapport uit 2020 hetzelfde zijn gebleven, is een aanvullend veldbezoek uitgevoerd op 11 oktober 2023. Tijdens dit veldbezoek is de buitenzijde van de verschillende panden onderzocht. Daarnaast zijn de binnentuin en het dak beoordeeld. De garage is achterwege gelaten vanwege de conclusies van het quickscan rapport uit 2019, namelijk dat openingen hier ongeschikt zijn vanwege de constante lichtverstoring en tocht. Dat is onveranderd gebleven sinds 2019.

Gewijzigde situatie

Tijdens het veldbezoek is beoordeeld of, en in hoeverre de situatie ter plaatse is gewijzigd ten opzichte van de onderzoeken die eerder zijn uitgevoerd. Ten aanzien van huismussen, vleermuizen en algemene broedvogels worden dezelfde conclusies aangehouden als in het quickscan rapport (t.a.v. algemene broedvogels en vleermuizen) en het nader onderzoek rapport (t.a.v. huismussen). De situatie voor deze soortgroepen is ongewijzigd ten opzichte van 2019 en 2020. Ten aanzien van het nest in de plataan wordt na het veldbezoek een nader onderzoek geadviseerd. Ten opzichte van de eerder uitgevoerde onderzoeken is de situatie in de binnentuin namelijk gewijzigd, het nest kan niet meer met zekerheid aan een ekster worden toegekend. Hieronder volgen de conclusies van de quickscan uit 2019 en het nader onderzoek uit 2020, waarna wordt verwoord hoe de bevindingen van het uitgevoerde aanvullende veldbezoek in relatie staan tot de bevindingen van de reeds uitgevoerde onderzoeken.

Ten aanzien van huismussen

Nader onderzoek 2020

Tijdens de quickscan bleken potentiële nest- en kwetterplekken aanwezig te zijn in de binnentuin van het complex. In het voorjaar van 2020 zijn twee onderzoeksrondes uitgevoerd voor het nader onderzoek, waarbij geen activiteit is waargenomen. De conclusie destijds was dat er geen sprake zal zijn van verstoring of vernietiging ten aanzien van vaste rust- en/of nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus (rapport 9963.002, versie D1, d.d. 16 juli 2020).

Aanvullend veldbezoek 2023

In de binnentuin zijn tijdens het veldbezoek op 11 oktober 2023 twee nestkasten waargenomen (figuur 2). Verder zijn geen geschikte nestlocaties aanwezig op de onderzoekslocatie. Aangezien huismussen koloniebroeders zijn, kan worden geconcludeerd dat er geen geschikte vaste rust- en/of nestlocaties op de onderzoekslocatie aanwezig zijn. Binnen enkele honderden meters rondom de nestlocatie moet voldoende voedsel te vinden zijn voor de huismus. Vanwege het ontbreken van geschikte nestlocaties in de directe omgeving, kan worden geconcludeerd dat er ook geen sprake is van functioneel leefgebied van de huismus in de binnentuin. De conclusie na het veldbezoek is daarom hetzelfde als na het nader onderzoek van 2020, er zal geen sprake zijn van verstoring of vernietiging ten aanzien van vaste rust- en/of nestlocaties en functioneel leefgebied van de huismus.

Figuur 2 Twee nestkasten op een balkon in de binnentuin (rode cirkels).

Ten aanzien van vleermuizen

Nader onderzoek 2020

Op basis van de onderzoeksresultaten kon worden geconcludeerd dat er geen verblijfplaatsen van vleermuizen aanwezig zijn op de onderzoekslocatie. Er zijn in 2019 en 2020 in totaal vijf onderzoeksrondes uitgevoerd, waarbij geen aantikkende, of in- en uitvliegende vleermuizen zijn waargenomen. De algehele vleermuisactiviteit was tijdens alle rondes zeer laag (rapport 9963.002, versie D1, d.d. 16 juli 2020).

Aanvullend veldbezoek 2023

De onderzoekslocatie is, wat betreft mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen, nog identiek aan de staat zoals opgenomen in de quickscan rapportage. De mogelijke verblijfplaatsen betreffen open stootvoegen aan de buitenzijden van het appartementencomplex (figuur 3), open dilatatievoegen aan de binnenzijden van het appartementencomplex (figuur 4), open stootvoegen aan de oostzijde van het kantoorpand (figuur 5) en een opening achter een plaat aan de zuidzijde van het kantoorpand (figuur 6). De westzijde van het kantoorpand is ongeschikt voor vleermuizen. De dilatatievoegen aan de westzijde van het kantoorpand die in 2019 als mogelijke verblijfplaats werden meegenomen, zijn tijdens het aanvullend veldbezoek van dichtbij bekeken. Deze zijn dicht en dus ongeschikt voor vleermuizen. Figuur 7 toont de exacte locaties van de mogelijke verblijfplaatsen. De kans is aanwezig dat er op het moment wel vleermuizen verblijven in de gebouwen. Daarom wordt wederom een nader onderzoek naar vleermuizen noodzakelijk geacht. Het gaat om de soorten: **gewone dwergvleermuis**, **ruige dwergvleermuis**, **laatvlieger** en **meervleermuis**.

Figuur 3 Open stootvoegen appartementencomplex.

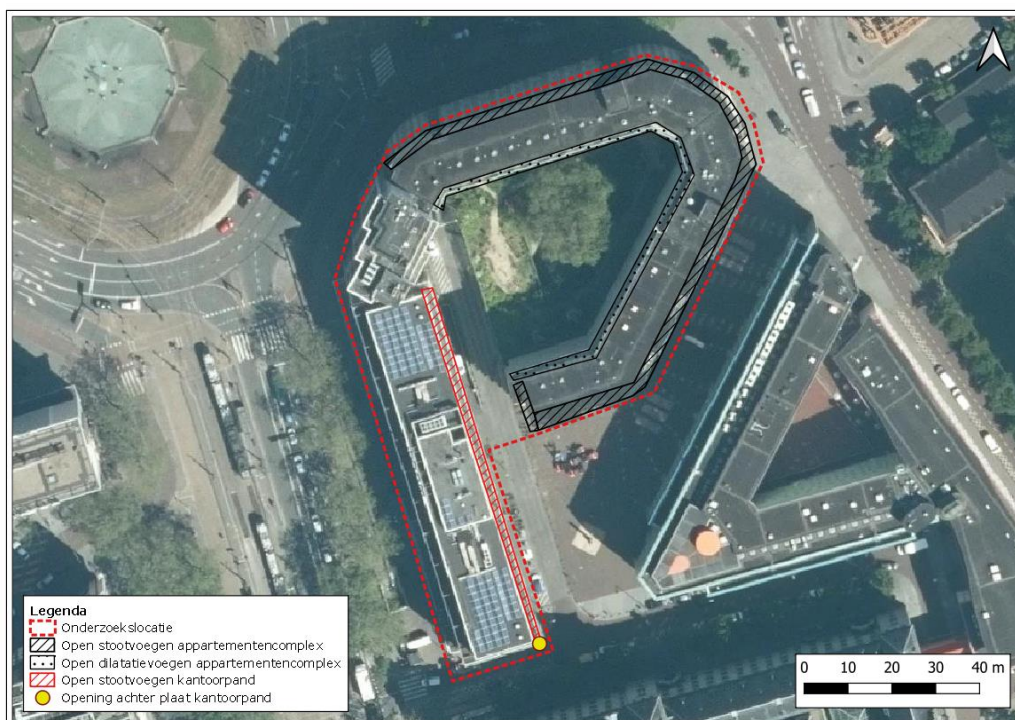
Figuur 4 Open dilatatievoegen.

Figuur 5 Open stootvoegen kantoorpand.

Figuur 6 Opening achter plaat.

Figuur 7 Locaties van mogelijke verblijfplaatsen voor vleermuizen.

Ten aanzien van algemene broedvogelsoorten

Ten aanzien van algemene broedvogelsoorten worden de conclusies uit het quickscan rapport van 2019 aangehouden, namelijk werken buiten het broedseizoen (maart tot eind augustus) en indien toch binnen het broedseizoen moet worden gewerkt, dient voorafgaand aan de werkzaamheden een broedvogelinspectie te

worden uitgevoerd. Voor de volledige omschrijving wordt verwezen naar het quickscan rapport (rapport 9963.001, versie D1, d.d. 1 juli 2019). Zowel de nestkasten in figuur 2 als het groen in de binnentuin (figuur 8) kunnen verblijfplaatsen bieden.

Figuur 8 De binnentuin van het appartementencomplex.

Ten aanzien van het nest in de binnentuin

Tijdens het veldbezoek is een vogelnest van ongeveer 50 cm aangetroffen in de plataan in de binnentuin. Dit vogelnest is ook in 2022 aangetroffen, waarna een memo is opgesteld ('Memo nestinspectie plataan Pompenburg', versie D2, d.d. 29 september 2022). Destijds is beoordeeld dat het om een eksternest ging. Tijdens het aanvullende veldbezoek kon echter niet duidelijk worden geconcludeerd dat het een eksternest betrof. Het nest lijkt namelijk niet het kenmerkende dakje te hebben (figuur 9). Het is mogelijk dat het nest sinds 2022 verlaten is en deels is ingestort. Desalniettemin kan een dergelijk nest in gebruik worden genomen door andere soorten zoals de ransuil of boomvalk, die ook in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn waargenomen. Om uit te kunnen sluiten dat het nest in gebruik is door een ransuil of boomvalk, is een nader onderzoek benodigd.

Figuur 9 Nest in de plataan in de binnentuin.

Ten aanzien van slechtvalken

Met de quickscan in 2019 is geconstateerd dat een slechtvalk paartje destijds een nestkast bezette op 1,2 kilometer afstand van de onderzoekslocatie. Slechtvalken zijn territoriaal, waardoor de kans op een slechtvalk nest op de onderzoekslocatie klein was.

Tijdens het aanvullende veldbezoek is het dak onderzocht op aanwezigheid van nesten. Deze zijn niet aangetroffen. Het dak is daarnaast ongeschikt voor steenvalken, aangezien het een bitumen dakbedekking betreft en slechtvalken een harde, stenige ondergrond voor hun nest prefereren. Daarnaast is navraag gedaan bij Bureau Stadsnatuur naar bekende nesten van slechtvalken nabij de onderzoekslocatie. In het gebouw tegenover de onderzoekslocatie, op Hofplein 20, zijn vaste rustplaatsen van slechtvalken bekend. Een nader onderzoek naar de slechtvalk wordt derhalve wederom niet noodzakelijk geacht.

Ten aanzien van de zorgplicht

Voor soorten die zich incidenteel op de onderzoekslocatie kunnen begeven en die mogelijk hinder of schade van de werkzaamheden kunnen ondervinden, is in het nader onderzoek van 2020 geadviseerd om te allen tijde rekening te houden met de algemene zorgplicht van in het wild levende planten en dieren. In de bijlage van het nader onderzoek staat meer informatie over de zorgplicht (rapport 9963.002, versie D1, d.d. 16 juli 2020). Aantoonbaar werken volgens de zorgplicht kan door te handelen middels een op maat gemaakt ecologisch werkprotocol.

Conclusies en aanbevelingen

De resultaten van de quickscan uit 2019 (rapport 9963.001, versie D1, d.d. 1 juli 2019) en het nader onderzoek uit 2020 (rapport 9963.002, versie D1, d.d. 16 juli 2020) zijn over het algemeen nog steeds representatief. Een nader onderzoek naar **vleermuizen** wordt wederom benodigd geacht, omdat dezelfde mogelijke verblijfplaatsen nog steeds aanwezig zijn in het appartementencomplex en het kantoorpand als in 2019, waardoor afwezigheid van vleermuizen, zoals met het nader onderzoek in 2020 was geconcludeerd, niet zomaar nogmaals kan worden geconcludeerd. Ten aanzien van **algemene broedvogelsoorten** wordt geadviseerd om buiten het broedseizoen te werken om schade aan soorten te voorkomen. Als toch binnen het broedseizoen moet worden gewerkt, dient een broedvogelinspectie te worden uitgevoerd. Een nader onderzoek naar **slechtvalken** is wederom niet noodzakelijk, vanwege de ongeschikte omstandigheden op het dak en de aanwezigheid van vaste rustplaatsen van slechtvalken in het gebouw tegenover de onderzoekslocatie. Tot slot wordt wederom aanbevolen om de **zorgplicht** in acht te houden en desgewenst te werken met een op maat gemaakt ecologisch werkprotocol.

Een aantal zaken is veranderd ten opzichte van de quickscan uit 2019 en het nader onderzoek uit 2020. Nader onderzoek naar **huismussen** wordt nu niet benodigd geacht. Tijdens het nader onderzoek in 2020 zijn geen huismussen of enige activiteit aangetroffen op de onderzoekslocatie. Ook zijn geen geschikte verblijfplaatsen voor huismussen aanwezig. Daarnaast wordt nu wel een nader onderzoek ten aanzien van **het nest in de plataan in de binnentuin** aanbevolen. De conclusie van de memo uit 2022 dat het een eksternest betreft kan niet meer worden aangehouden, omdat het nest niet het kenmerkende dakje lijkt te hebben. Dit kan betekenen dat het nest is overgenomen door een andere soort, zoals de ransuil of boomvalk. Om bezetting van het nest door een categorie 1-4 vogelsoort uit te sluiten, is daarom een nader onderzoek benodigd.

Hopende u hierbij voldoende te hebben geïnformeerd,

Met vriendelijke groet,
Econsultancy

Mevrouw A.A.M. van Buren, BSc
Projectleider Ecologie

De heer drs. A.N. de Keijzer
Kwaliteitscontroleur

Vestiging Zuid-Holland
Hoofdweg 240
3067 GJ Rotterdam
088 - 500 1 600
rotterdam@econsultancy.nl

KVK 130 382 86
BIC RABONL2U
IBAN NL70 RABO 0150 3939 97
BTW NL8050 75 197B01

